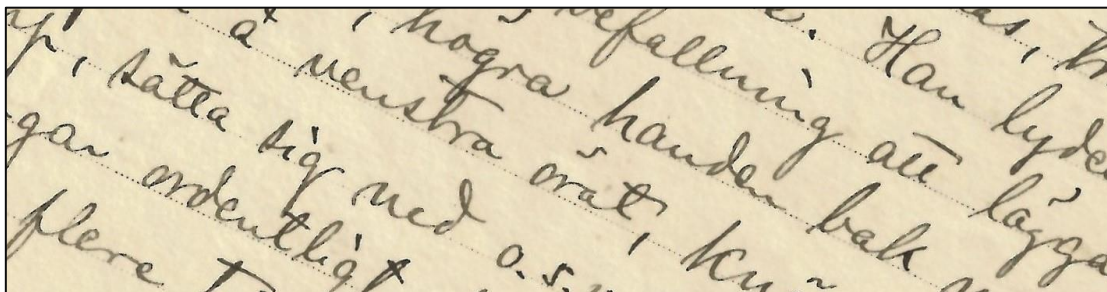

Anna O – En patient på Birgittas sjukhus

Diagnos: Psykotisk period

Anna var 50 år då hon togs in på hospitalet 1918. Hon var frånskild och hade tidigare varit inlagd på sinnessjukhus vid fyra olika tillfällen. Den första gången var efter sin skilsmässa. Om släkten vet man inget särskilt mer än att de är tämligen välbärgade. Anna beskrivs som medellös, härsklysten och utan skadliga vanor. Hon har haft en god hälsa, fordrande lynne, varit vid sinnes fulla bruk, begåvad och livlig.

En bidragande orsak till hennes sjukdom har varit hennes sorg över skilsmässan. Hon beskrivs ha religiösa och "förälskelsevillor" bland annat litar hon på att Gud tar hand om henne. En period slutade hon att äta då Gud hade sagt till henne att hon inte behövde göra det. Hon ansåg sig vara förlovad med Sven Hedin som var en känd svensk upptäcktsresande, författare och ledamot av Svenska Akademien. Hon skrev oupphörliga kärleksbrev till honom som konfiskerades av personalen på sjukhuset. Alla utom ett som kom i retur med anteckningen "utan åtgärder på grund av dess virriga innehåll".

I läkarens status praesens (det tillstånd som en patient för närvarande befinner sig i) meddelas:

Patienten visar ett överlägset, nedlåtande uttryck. Idag i särdeles argsint sinnesstämning [...] Föreståndarinnan för ålderdomshemmet där hon vårdats tituleras "hin håles farmor". [...] Uppmärksamhet, uppfattning och minne utan anmärkning. Hennes tankeverksamhet rör sig envist om att hon måste göra Guds vilja. [...] Högljudd röst och klart uttal. Livliga rörelser.

En sjukjournal ifrån Falköpings lasarett ifrån den 5 juni 1918 har bifogats där man får mer information än bara om patientens psykiska tillstånd, där står bland annat:

Längd 169 cm. Vikt 59 kg. Huvudets form utan anmärkning; dess mått äro: 54-18-14,5 cm. Iris blå med gulbrun zon närmast pupillen. Håret mörkbrunt.

De löpande journalanteckningar ifrån tiden då hon var inlagd på sjukhuset varierar mellan enstaka ord och längre beskrivningar. De fokuserar dock i huvudsak på humör, sömn och aptit eller bristen därpå samt de ideliga förflyttningarna mellan olika avdelningar. Anteckningar i urval:

5 juni

Alltid mer eller mindre pratsam och upprymd. Sönnen mestadels dålig. Börjar med långbad 3 timmar dagligen.

21 juni

Sönnen god sedan hon börjat med långbad. Fortfarande något upprymd men mera stillsam och mindre pratsam än förut. Flyttas till avdelning B1.

23 augusti

Vid samtal idag svarar hon redigt och adekvat på frågorna. Hon är tillgänglig utan att förete någon överdriven pratsamhet. Vill ej gärna gå med på att hon varit sinnessjuk. "Jag minns ju allting". "Jag tycker det är så förargligt att ha varit sinnessjuk men jag har väl varit sjuk. [...] Förnekar uppgifterna att hon trott sig stå i särskild förbindelse med Gud och att hon därför ej behövt äta. "Jag tyckte det ej var roligt att äta". Minns att hon sagt sig vara förlovad med Sven Hedin men tillägga "tala icke därom". Påpekar att det dock är den man hon tycker bäst om i hela Sverige. Då man talar med henne om hennes olyckliga äktenskap får hon tårar i ögonen. Mannen var utan anledning

svartsjuk ”han misshandlade henne”. [...] Känner sig nu frisk, trivs bra under nuvarande förhållanden men längtar hem.

13 september

Permitteras idag

21 september

Återkommer idag, följer högst ogärna med upp på avdelningen och förefaller smått exalterad.

23 september

Vägrar äta, grälar och är upprymd. Pratar mycket om sitt förestående äktenskap med Sven Hedin med vilken hon stämt möte här, har för sig att han befinner sig i Vadstena men hindras av läkarna och betjäningen att träffa henne.

4 oktober

Fortfarande betydligt störande genom sin högljuddhet och oro, överflyttas till avd. B3.

29 oktober

Sista dagarna mera lugn och stillsam, talar nu ej om sina idéer om äktenskap med S. Hedin och förefaller vid samtal formellt redig. Flyttar till avdelning B1. Sköter sig själv.

28 mars 1919

Idag upprymd och orolig. Retlig och häftig. Grälar på medpatienter. Flyttar till övervakning för stillsamma B2.

2 april

Betydligt störande genom sin högljuddhet. Flyttas till övervakningsavdelning för oroliga B3.

18 maj

Patienten som förut varit retlig och missnöjd, har sista dagarna börjat vara vid mera jämn och lugn sinnesstämning. Aptiten har förbättrats.

5 juni

Lugn och formellt redig samt foglig. Flyttas till avdelning B1 Konvalescens-avdelning.

30 augusti

Ingen förändring

2 oktober

Sista dagarna något irriterad; grälat och ställt till uppträden med med-patienter. Flyttar till avdelning B2 utan nattlig övervakning.

12 november

Stillsam, foglig och arbetsam. Håller sig snygg och proper. Flyttar till avdelning A6 för att delta i arbetet på vävsalen.

26 juli

Vid samtal idag är patienten lugn och sansad. Säger sig må bra nu. Vill gärna komma ut och arbeta. Vill helst resa till Gotland. [...] Då hon i september 1918 efter att ha blivit permitterad härifrån återvände till Tidaholm, blev hon mycket ledsen och uppbragt över förhållandena på ålderdomshemmet. Hennes efterträderska var oduglig, stal från hemmet och misskötte patienterna. Då hon klagade hos läkaren, sade denne "att man inte kunde lita på en person som varit sinnessjuk" vilket grep henne mycket djupt. Patienten kan ej inse att hennes tankar och föreställningar om sitt förhållande till Sven Hedin berott på sinnessjukdom. "Jag har varit gift med den sämste mannen i Sverige och då kan jag väl nästa gång få gifta mig med den bästa. Jag känner mycket väl Hedins familj och det är väl intet ont i att gifta sig på gamla dar". "Men" fortsätter hon högtidligt "det skall snart komma till klarhet i denna saken".

1 september

Patienten utskrivs idag, förbättrad.